

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Merceura si Sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariulu

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 97.

— Sibiu, Mercuri 3/15 Decembre. —

1880.

Sciri agronomice si national-economiche din Romani'a.

(Urmare si fine.)

D. ministru alu agriculturii si comerului a instituitu o comisiune cu scopu de a elabora unu proiectu de lege privitoru la infintiarea Creditulu agricolu in Romani'a. Ide'a este norocita si nu ne indouimu ca barbati din cari este compusa comisiunea, voru ajunge la o combinatiune practica. Proiectulu odata elaboratu, trebuiesce datu publicitatii, pentru-ca fiacare dupa cunoscintele sale se pota areta lipsurile si ameliorarile ce i s'aru potea face.

Creditulu agricolu de abia s'a infintiatu in câteva localitati din Europa. Incercarea facuta in Franci'a de către Creditulu fonciaru pentru a fonda creditulu agricolu n'a produsu rezultate incuragiatore. Altufelu nu cunoscemu nici o tiéra din Europa care se aiba unu stabilimentu mare de creditu agricolu, ca institutiune de statu. Cuventulu este, ca lucrulu nu este asia de usioru pre catu s'aru para. Gubernulu francesu si densulu insuflatu de dorinti'a de a scapa pe cultivatori de lacomi'a neinduratore a camatariloru, a infintiatu o comisiune ca se elaborede unu proiectu de creditu agricolu. Documentele privitore la cestiune s'au si datu publicitatii, inse proiectulu nu s'a vediatu inca. Si este timplu de candu lucrédia comisiunea francesca; afara de acésta in Franci'a nu lipsescu economistii, financierii si ómenii consumati in afacerile de creditu. Pentru ce dara atata intardiere? Pentru ca, inca odata, cestiunea nu este usioru de resolutu. Altfelu câte proiecte n'amu vediatu publicate de amatorii in Economi'a politica? Ce se faca inse cu densele, de óre ce le lipsesce conditiunea de capetenie, adeca de a fi intemeiate pe base solide. Inchipuri puse pe chartie, câte vrei; inse pana astadi, eu unulu, nu cunoscun proiectu care se fia fostu primitu de către fruntasii sciintiei si ai finantieloru.

In cestiune de creditu agricolu, ca si ori-ce altu soiu de creditu, cauta se ne petrundemu, ca creditulu nu se pote decreta, nu se pote inpune. De alta parte se nu ne amagimu a crede, ca chiaru daca amu reusi a afla unu sistemu practicu de creditu agricolu, acésta aru fi mantuirea tieranului romanu; nu de locu. Este o eróre mare de a se crede, ca inlesnindu unui tieranu o suta de lei, sau doue, sau trei, cu acésta l'amu scapatu din nevoie. Bani acésti se ducu asia de lesne cum au venitu, cu deosebire ca in multe casuri aru fi fórte greu de inapoiatu. Aiurea este caus'a neajunsuriloru de cari sufere tieranulu nostru; aceea ce 'i trebuie mai pre susu de tóte, este o administratiune inteligenta si cu dorere de ánima; — primari onesti si doritori de inffiorirea comunei; — preoti si invetiatori nu numai cu óre-care sciintia de carte, dara si cu pornire firésca de a dori se faca binele consateniloru lor; — in fine, dragoste, dreptate si bunavointia din partea proprietariloru si arendasiloru, cu cari tieranulu este dilnicu in contactu. Amu vediatu, si multi altii voru fi vediatu ca si mine, esemple in privinti'a acésta. In Bohemi'a amu vediatu sate pe domenii de ale principelui Schwarzenberg, unde tieranii erau avuti si traiau mai bine ca in cele mai inaintate state din Europa. Si cum acésta? fórte simplu: principele Schwarzenberg a avutu nobil'a ambitiune, ca nu numai se faca elu avere colosala, dara se inlesnísca si pe tieranii de pe domeniile sale, se se inavutísca. Le-a inlesnit nu numai bani la nevoie, dara le-a inprumutatu sementia buna; le-a datu vite de prasila de rassa alésa; le-a inlesnit instrumente agricole platibile in câte patru si cincini ani de dile. Mai multu: dupa recoltarea gráului si altoru producte agricole, daca pretiurile erau prea scadiute din caus'a concurentiei, principele ordoná se se primésca productele tieraniloru in

magasinele sale, le facea inaintari de bani pe aceste producte consemnate si asteptá epoca favorabila pentru vendiare. La una din mosiile sale amu vediatu o brutarie mecanica, colossala, unde se fabricá páne pentru mai multe regimente. Ómenii 'mi spuneau, ca principele dedese ordine, ca gráulu si secar'a loru se fia primite la fabric'a de páne platindu-se cu unu pretiu mai urcatu de catu celu curentu.

Asiu potea spune multe alte inlesniri de felulu acésta, ce facea marele proprietariu austriacu sateniloru; inse nu potu se le trecu intr'o simpla cronica. In asemenea conditiuni este invederatu pentru oricine, ca tieranii nici mai au trebuintia de creditu si de alte combinatiuni, care se le amelioriede positiunea.

Asia se urmédia óre la noi? Din nenorocire nu. Póte ca sunt esemple isolate, pe cari trebuie se le cunoscemu; inse aceea ce scimu ca se practicédia, sunt invoielile trecute in registrele primariiloru, din cari multe voru remanea ca monumente de asuprire a tieranului romanu. Acea ce mai exista este óre-cum nepesarea acéloru, cari la urm'a urmiloru s'au inavutitu si traiescu din spinarea tieraniloru, pentru inbunarea sórtei cultivatoriloru nostri. Daca ne vomu margini se damu mosiile cu arenda si se le exploatamu dupa sistem'a invoieliloru de astadi; — a nu face nimicu pentru a schimba odata in bine cármuirea intereselor tieraniloru; — a lasa se se perpetuede o stare de lucruri, care a influentiatu intr'unu modu atatu de deplorabilu asupra starii tieraniloru; daca vomu urmá ca pana astadi, potemu fi incredintiati, ca celu mai bunu creditu agricolu din lume nu va potea scapa pe tieranulu romanu.

Mai acum câteva ani amu auditu vorbindu-se de persóne avute si invetiate, ca aru trebui infintiate companii, pentru a construi cara tieraniloru, ale aduce instrumente si vite, si tóte acéstea dupa o combinatiune financiara, care consista in a indata pe tierani se platésca sub forma de amortisare si cu formele obligatorii pentru inopositele statului. Marele nostru proprietariu incuviintiá acésta propunere, fara se observe, ca ea ascunde o speculatiune straina, abominabila.

Amu mai auditu érasu vorbindu-se, ca se se oblige consiliurile judetiene se aduca pluguri cu aburu, machine de treieratu si seceratu, mori si cine scie ce alte machine si se le inprumute tieraniloru.

Aparinti'a acestoru propuneri si altele ca acéstea, este de a veni in ajutorulu tieraniloru. Nu este asia din nefericire; cu asemenea mijlóce 'i-amu inglodá si mai amaru in dari si datorii si la urm'a urmiloru totu altii s'aru folosi de tóte acéstea.

Se se faca creditu agricolu, daca este cu potintia, inse totudeodata se se caute inbunarea starii tieraniloru pe alte cai, ca-ci numai cu creditu nu este mantuire pentru densii.

Cine dintre noi n'a auditu cu prisosu vorbindu-se de către cei cu avere despre trist'a sórta a tieraniloru? Câte vorbe frumoése, câte tanguii, câte aparente dispositiuni de a face binele! Si cu tóte acéstea, cine óre sunt in positiunea mai favorabila de a face fericiti pe tierani, de catu tocmai asemenea ómeni? Este usioru a se inputa vecinicu stapanirei, ca nu face nimicu; ori a arunca in spinarea tieraniloru câte viituri si deprinderi rele, pentru a justifica starea loru precaria; trebuie inse sciutu, ca daca nobleti'a obliga, apoi averea obliga si mai multu, atatu economicese, catu si crestinesce si patrioticesce. Esemple dara; imitare a celor din alte tieri; dorintia nestramutata insoçita de fapte pentru a ridica pe tierani, si atunci pe langa avere veti avea si monumente de recunoscintia in ánimile tieraniloru si in stim'a tieriei.

— In sesiunea trecuta Corpurile legiuitore au votatu o lege pentru infintiarea Caselor de economia. Acésta lege a fostu fórte bine primita

in tiéra, inse nu vedemu pana astadi nici o urmare. Scimu ca Consiliulu de administratiune alu casei de depuneri, consemnatiuni si economie a elaboratu unu regulamentu pentru aplicarea legii; a pregatitu formulariele si registrele trebuitoru, cu tóte acéstea nu se vedu semne de incepere. Amu ruga pe gubernu se aprobedie acelu regulamentu, pentru ca inainte de deschiderea Camerelor se se ia mesuri pentru esecutarea legii. Intardierea adusa este vetamatore, si de aceea staruimu a se curma ori-ce amanare.

Casele de economie bine organizate si mai alesu bine administrate, voru deveni adeveratele banci ale poporului. Candu acéste admirabile institute de creditu voru petrunde prin sate, creditulu agricolu va veni dela sine, ca-ci fondurile strinse din economii se voru potea intrebuintia cu folosu, inprumutandu-se tieranii.

Se nu perdemu dara timplu, ca-ci timplu perdutu nu se mai intórece, si acésta cari lucrédia fara pregetu, ne trecu mereu inainte.

— Simtimu o fericire nespusa, candu vedemu aparendu câte o carte destinata a lumina poporulu nostru, si acésta pentru ca din nefericire suntemu coprinsi de o amortire nepomenita in aceea ce privesce desvoltarea culturii nóstre.

D. doctoru Severeanu, unulu dintre distinsii medici romani, a scosu la lumina unu tratatu de Medicina poporala, destinata a servi de povatiitoru familiiloru pentru intimpinarea si cautarea bóleloru mai usiore. Acésta lucrare incepe prin nisce notiuni elementare de anatomia si fisiologia a omului, si apoi intra in materi'a speciala.

Necompetinti'a in materia medicala nu ne permite a cerceta lucrarea d-lui doctoru Severeanu; cu tóte acéstea 'i aducemu cele mai sincere felicitatiuni pentru norocit'a idee ce a avutu de a incepe publicatiunea unui tratatu de medicina poporala.

Dorimu ca esemplulu d-lui Severeanu se fia imitatu de către confratii sei cari, in alte tieri, au contribuitu si contribuiescu pe o scara intinsa la desvoltarea si vulgarisarea sciintieloru.

— O alta publicatiune interesanta este scrierea d-lui ingineru-forestieru P. S. Antonescu Remusu, intitulata: Notitie economice asupra taierei paduriloru din tiéra. Acesta lucrare este cea de antaiu de felulu seu in literatur'a romana. De si avem mai multi ingineri-forestieri distinsi, totusi pana astadi miscarea nu se vede pentru a face cunoscute cestiunile forestiere atatu de interesante pentru tiér'a nóstra.

D. Antonescu cercetédia cestiunea exploatarei paduriloru din tóte punctele de vedere. Dupa ce espune starea exploatariloru actuale, apoi ne arata, cum se reporamam si se amelioram padurile; ne face cunoscutu comerciulu si industri'a forestiera; causele cari contribuiescu la pustiirea paduriloru si la urma o statistica comparata a paduriloru. Unu capitolu specialu este consacratu legislatiunii forestiere.

Pe langa partea speciala, lucrarea d-lui Antonescu se recomanda si printr'unu stilu usioru de intielesu, calitate esentiala in lucrarile de felulu acésta.

Noi din parte-ne multiamimu d-lui ingineru Antonescu pentru lucrarea cu care a inezstratu literatur'a nóstra economica, si lu rugam se urmedie cu studiile sale si pe viitoru.

P. S. Aurelianu.

Transilvania.

Sibiu. Ceremoni'a bisericesca a inmormentareii repausatului nostru confrate Josifu Hodosiu s'a facutu domineca in 12 Dec. (30 Nov.) dupa amédi intr'unu modu, cum se se pota mesurá si din acésta marimea perderei, de care fu lovita nu numai famili'a sa numerosa, ci si natiunea si biserica.

Preacuviosii a sa domnulu Nicolae Popea, archimandritu si vicariu alu arhiepiscopiei cá pontificante, assistatu de 6 preoti, a executatu ceremonie rituali de inmormentare in biseric'a din suburbea Josefina, plina, inghesuita de unu publicu alesu, intre carii se vedeau amici de ai repausatului veniti din alte tinuturi, de pe la Sighisiór'a, Abrudu, Dev'a s. a.; éra onor. domnu parochu si protopopu Zacharia Boiu ii tinu panegiric'a dictata oratorului de o profunda dorere sufletésca, simtita impreuna cu famili'a, de toti ascultatorii sei, dintre cari nu puçini plangeau cu sughiu. La grópa sortile cadiura pe veteranulu seu colegu in Asociatiune si in Academia, cá se'i dica cu puçine cuvinte celu din urma remasu-bunu. in numele tuturor colegilor sei. Siciuulu mortului érá coperitu de cununi scumpe mortuarie.

Dupace se latí scirea repausarei lui Josifu Hodosiu, in totu timpulu cátu a statu intinsu pe scandurile mortiei, multime de telegrame de condolentia venira familiei sale, si anume cea de ántaiu dela onor. domnu Joanu Ghica presiedinte alu Academiei in numele seu si alu colegilor sei. Intr'aceea si redactiunea nóstra primí dela dd-nii Aureliu Ciura farmacistu si Scarlatu Balintu unu telegramu in 147 cuvinte de urmatoriulu coprinsu:

Unu cruđu fiuru, fiuru de ghiatia, ne-aduce trist'a veste,
Ce ne vení de preste munti: cá Hodosiu a muritu!

Cá inea unulu din fruntasii natiunei nu mai este;
Cá inc' unu golu ni s'a deschisu, adencu nemarginitu.

Pe cátu de-adencu e golulu inse, de elu ce ne desparte,
Pe-atátu de 'naltu si neintrecutu e, ceea ce ne-a lasatu:

Altariulu de virtuti alese, de generóse fapte;
Podób'a unei mari vietí, exemplu de urmatu.

Primesce dar marétiá umbra, o lacrima ferbinte,
Din partea celoru ce-ai iubitu, cá vecinicu suveniru.

In tine adi cu totii perdemu unu frate, unu parinte;
Natiunea inse si mai multu: ea perde unu martiru.

Bucuresci, 29 Novembre st. v. 1880.

Badescu.

La grópa se pronuntiará numai urmatoriéle cuvinte:

„Missiunea dorerósa ce mi s'a inpusu, cá se aruncu tierána preste siciuulu lui Josifu Hodosiu in numele colegilor sei academici, este grea sufletulu meu. Cu differenti'a de 18 ani in etatea mea si a lui, aveamu eu dreptu cá se asteptu implinirea acestui oficiu dela densulu. Dara cine vreodata a petrunsu séu cá va petrunde in misteriele Providentiei, care planédia asupra moritoriloru si regulédia destinele loru! Inaintea vointiei omnipotenté supunerea este absoluta, si noue acelu cari amu intratu in ór'a acésta in locuinti'a mortiloru, spre a ne luá ultimulu remasu bunu dela scumpulu nostru amicu, nu ne remane altu-ceva, de cátu se ne intrebamu, pe cine perduramu noi si natiunea nóstra in persón'a lui Josifu Hodosiu.

Dotatu dela natura cu facultati geniali ale spiritului si ce este mai multu, cu o probitate si nobilitate a ánimiei, prin care castigá simpathiile tuturor, elu cá si fratii sei, de o diligentia exemplaria, facea progressele cele mai frumóse in studie, pe candu anulu 1848 aruncá pe tóta junimea nóstra cá prin unu farmecu in mediulu aceluor catastrofe universali, ale caroru urme nu se voru mai sterge prin nici-o putere omenésca.

Dupa pacificarea restabilita cu forti'a armeloru, junele Josifu in societatea verului seu Alexandru Papiu si a fostului seu professoru Simionu Barnutiú trecuse la Vien'a spre a'si continuá si terminá studiile juridice. Aici ajutá elu pe veru-seu la compunerea Istoriei romaniloru, adunandu si decopiandu documente.

Dupa terminarea acelei lucrari impreunate pe atunci cu nespuse dificultati si cu pericolulu libertatiei personale, ii apucá pe toti trei amicii unu doru neinvinsu de acea tíera, din care sciau ei, cá natiunea romanésca are cartea sa de Baptismu, cunoscuta lumei intregi cu nume de Column'a lui Traianu. Ei trecura la Itali'a, unde pe langa ce luara diplomele de doctoratu in drepturi, se mai folosira de ocaziune, cá se facea studiu comparativu nu numai intre limb'a italiana scrisa, classica, ci si intre unele dialecte italiene cu limb'a nóstra. In acelasu timpu ei se adapau din apele cristaline ale classicitatiei antice.

Asia preparatu, dr. Josifu Hodosiu se întórse in patri'a sa mama, cu vointi'a firma, cá se conlucre alaturea cu ceilalti operari, in tóte directiunile, la regenerarea nóstra nationale. De aci incolo nu'mi veti numí o singura actiune intreprinsa in acestu intielesu, unde se nu zlamu pe repausatulu nostru amicu conlustrandu cu tóta energi'a spiritului seu. La intemeierea Asociatiunei ilú vediu-

ramu intre cei 212 barbati, cari 'iau aruncatu fundamentele, operandu nu numai prin cuvinte, ci si prin fapte. De aci incolo actele Asociatiunei spunu restulu, incependu dela 1861 pàna in Septembrie 1880.

Cultivarea poporului prin scóle au fostu una din problemele principali ale vietiei lui. Martoru la acésta este unu comitatu intregu si de 4 ani o tíera intréga.

Dupa atátea titule castigate la recunoscinti'a publica, onórea ce i s'a datu indata la intemeierea Academiei romane de sciintie, de a fi chiamatu intre cei de ántaiu membrii ai sei, a fostu consecentia naturale a recunóscerei meriteloru sale.

Cá membru alu Academiei, Josifu Hodosiu a portatu intr'o serie de ani oficiulu pe cátu de onorificu, pe atáta anevoiosu alu secretariatulu adunariiloru generali, pe câte 30 si 40 de dile in fiacare anu.

Dupace s'a decisu a se scóte din intunecimea archiveloru si din ascuneturile biblioteceloru nemoritórele opere ale nemoritóriulu principe Demetriu Cantemiru, celu de ántaiu insarcinatu cu traducatiunea loru a fostu Josifu Hodosiu. Descriptio Moldaviae in 1 volumu si Istori'a imperiului otomanu in doue volume mari, sunt traduse de densulu.

Lucrarea sa din urma nu scapase dela revisiunea critica, la care a fostu supusa, pe candu ii s'au datu de lucru si in sectiunea filologica, alu carei membru nu érá, unde inse a lucratu doi ani la dictionariu.

In timpulu din urma observandu-se, cá sanetatea sa suferé si cá oficiile sale de aici ii ceru incordarea poteriloru, colegii sei, pe cátu érá iubitu de toti, tocma pe atáta cautau se'lu scutéscu de o ulterióra incordare a spiritului! Elu isi ia astadi remasu bunu dela onorabilii si iubitií sei colegi, éra aceia 'i respundu prin vocea mea betranésca si tremuratória:

Dormi in pace sufletu nobile, modellu de probitate, martiru alu natiunei tale!

Hoc tibi votum posuimus.

G. Baritiu.

Dela familia primiramu:

Adencu misicati de númerocele semne de simpathia, pióse ovatiuni si manifestatiuni de sincera condolentia pentru perderea grea si nereparabila a iubitului si neuitatulu nostru defunctu Dr. Josifu Hodosiu, nepotendu a respunde si a multiamí in deosebi la fia-care, ne implinimu cu acésta o datorintia placuta si ne grabimu a aduce pe acésta cale intimele multiamiri ale ánimiloru nóstre tuturor corporatiuniloru si particulariloru, cari au participatu atátu de sinceru la dorerea nóstra prin manifestatiuni atátu de spontane, de vii regrete si sincera iubire, ce onóra memori'a repausatulu si aducu alinare doreriloru nóstre.

In deosebi ne simtimu indatorati a esprimá multiamit'a si gratitudinea nóstra cátra Asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, carea pe langa inpodobirea siciuului cu o cununa a recunoscintiei, a primitu in modu generósu si sarcin'a nóstra dorerósa, inmormentandu pe spessele sale proprii de secretariulu ei si dulcele nostru soçiu si parinte; cátra veneratulu consistoriu gr. or. din Sibiu, veteranii si junimea din Clusiu, teologii romani din Blasiu si institutul Andreianu din Sibiu, cari au depusu pe siciuulu seu cununi de piósa veneratiune; cátra Academia romana; tóte corporatiunile si particularii, cari ni-au trimisu mangaiere prin exprimarea sentimenteloru loru de condolentia, precum si cátra toti aceia cari din locu si departare cu mari sacrificii au grabitu si au petrecutu la eterna odichna pe acela, care a fostu mai scumpu sufleteloru nóstre.

Famili'a Hodosiu.

Telegrame de condolentia au venitu familiei dela: „Romani'a juna“ din Vien'a. Romani din Pest'a: Puscariu, Laday, Mihalyi, Missiciu, Serbu, Strevoiu, G. Popp, Alex. Popp, Joanovicu, Vladu, Romanu. Alb'a-Jul'i'a, J. Puposiu. Bucuresci, academi'a de sciintie. Clusiu, veteranii romani cu junimea academica — si o cununa. Budapest'a, junimea romana. Bucuresci, Maiorescu. Aradu, episcopulu Metianu. Blasiu, teologii romani, si l cununa. Brasiovu, Diamandi Manole, in numele romaniloru din Brasiovu. Aradu, Mangra, Ceontea si Dr. Petrovicu. Alb'a-Jul'i'a, advocatu Mateiu Nicola, advoc. Cosieriu. Odorheiu, presied. Joanu Florianu. Dev'a, advoc. Al. Olariu. Cununi au mai depusu: Comitetul Asociatiunii transilvane, Consistoriulu archidiecepsanu gr. orient. si teologii institutul Andreianu.

Ungaria.

— Budapest'a. (Érasi turburari). Pe candu partidele in dieta se cërta pentru nouele impositie directe si indirecte in sal'a municipalitatiei, studentii si alti ómeni fanatici facu scandale, spargu ferestrele, pe la unele redactiuni canta mierloindu.

Scandalulu s'a nascutu érási din cestiunea teatrului nemtiescu si cautandu bine, din a ori-carui teatru de alta limba, afara de cea magiara. Ne aducemu aminte, cá inainte cu câteva septemani, dupa agitatiuni furiose, s'a fostu decisu in adunarea generala reprezentativa a capitalei cu majoritate numai de 1 votu, cá teatrulu nemtiescu se fia cassatu si localele respective se remana inchise. Este cunoscuta reactiunea provocata prin acelu conclusu barbaru, in Austri'a si in tóta Germani'a. Atunci inse fanaticii avura câteva preteste si anume, cá edificiuulu cutarui teatru ar amenintia cu ruina, cá concessiunea o ar fi cerutu o banca straina, éra nu vre-unu fiu alu patriei, cá societatile nemtiesci dau o multime de representatiuni inmoralie, obscene, adeverate mascari, ceea ce nici cá se póte negá, ce inse depende puru si simplu de auctoritatile politiane, a infrená si pedepsi aspru pe toti directorii si regessori, cáti voru a'si sustinea societatile loru prin representatiuni scandalóse, nerusinate. Dara fia fostu piese morali séu spurcate, scopulu fanaticiloru érá si este a cautá pretestu, spre a esterminá cu totulu limb'a germana din tóta Ungari'a si Transilvani'a, apoi alaturea cu ea pe tóte celelalte. Capital'a inse si o multime de alte comune urbane din Ungari'a sunt pàna in dio'a de astadi mai multu germane si slavóne de cátu magiare. Deunadi fanaticii pacalisera pe poporatiunea germana si jidovéscu cu aceea, cá adunarea se convocase prin surprindere si tocma in serbatorile cele mari mosaice, pe candu evreii se abtinu dela orice afacere publica. Inse chiaru si asia, fanaticii avura majoritate numai de 1.

In 9 Decembre cestiunea teatrului se reasumá. La adunarea gener. venira preste 300 de membrii. Galeriele indesuite. Unu fiiu alu patriei, anume Carolu Ginter, suplicase pentru concessiune pe cincí ani. Presiedintele Ráth pune petitiunea la ordinea dilei. Paulu Királyi cere amanarea. Petru Busbach se oppune. De aci se nasce larma si confusiune. Propunerea de amanare cade cu 85 contra la 229 voturi. Larm'a cresce si mai tare, galeriele sbiéra, fluiera si unu studentu scuipa asupra presiedintelui; unii membrii ai adunarei esu din sala, éra altii din majoritate le dicu in batjocura: „cale buna!“

La desbaterea meritoria iau parte mai multi. Al. Matolay contra; bar. Bela Liphay ar dorí, cá se fia unu teatru internationale, unde se se póta dá representatiuni in orice limba straina. La acestea fanaticii din galerii turba de mania. Lud. Urváry (evreu renegatu), red. dela „P. Napló“, se oppune la concessiune, dara P. Hoffman professoru la universitate ilu combate cu mare successu, provocandu-se chiaru si la legea de nationalitati din 1868 la care nu mai cugetá nimeni. In acelea minute sbieratulu din galerii érá atátu de selbaticu, in cátu pe oratoru abia'lu mai audiá cineva. Amerintiarile presiedintelui nu ajutau nimicu.

In fine propunerea se pune la votu si cu 4/5 din tóte voturile, concessiunea se dá pe 5 ani. Acú tîne-te galeria! Presiedintele comandá sergentii si constablerii, cari scotu si iau la fuga pe studentii. Dupa aceste urletele se continuara pe strade si se cantá hori'a revolutionaria Kossuth „Lajos azt izente“; apoi se luara pe la redactiunile kossuthiane, cá se le face serenada, éra la cele nemtiesci cá se le sfarme ferestrele, au spartu inse numai la un'a, cá celelalte au sciutu ce le asteptá si au inchisu jaluile de feru. Verhovay a provocatu pe studentii, cá se jure nemtiloru resbunare si ei au juratu. Destulu inse cá asta-data germanismulu cu tóta portarea sa flegmatica, a castigatu o victoria stralucita. Noi nu ne miramu de acésta, cátu mai virtosu admiramu patienti'a germana, care scie se astepte momentulu binevenitu, cá se'si resbune indieitu. De altmentrea problem'a nici cá le-a fostu prea grea, cá-ci majoritatea absoluta a locuitoriloru din B.-Pes'ta este germana si evreésca, dupa care urmédia slovacii, apoi magiarii. Cu puçinu mai inainte magiarii si renegatii au fostu batuti cu maioritati de voturi in cetatile Temisiór'a din Banatu si Cassovi'a din Ungari'a superióra, unde punendu-se in discussiune batai'a lui Nic. Bartha din Clusiu si cerendu-se cá municipalitatile se se scóle cu petitiuni si proteste asupra oficiariloru din armat'a de linia, maioritatile trecura preste acelea pretensiuni la ordinea dilei.

Din tóte acestea aru potea invetiá si germanii

ceva: cá se nu'si mai tramita cu titlu de teatru si de Caffé chantant pe capulu altoru popóra totu ce au mai stricatu si mai depravatu la ei acasa in Austri'a si Germani'a, cá-ci acelea companii si persóne facu mare reu la cele oneste si discreditédia cultur'a germana. Lapedaturi de acelea au inundatu Orientulu; pe la Bucuresci înainte au ajunsu la Constantinopole, Alexandri'a, Cairo pàna in Indi'a dela 1878 s'au incuibatu la serbi si la bulgari.

Romania.

Intre mai multe sciri interesante venite in dile din urma, atátu din alte parti ale tiei, càtu si mai virtosu din cpital'a Bucuresci, suntemu in stare de a comunica pentru astadata lectoriloru numai urmatóriele din 29 Nov. (11 Dec. Sambata) dupa „Romanulu“ :

Aniversarea luarii Plevnei. Serbarea de ieri.

Este dreptu, este patrioticu, este bine cá o tíera se celebriede cu solemnitate aniversarele ei glorióse séu bine-facetóre; e bine se celebriede chiaru acele aniversari ce-i aducu aminte cá intr'o di, a primitu o lovitura, 'i s'a facutu o rana care inca nu s'a vindicatu, care nu se póte vindecá.

Este bine pentru cá acele celebrari intretínu si desvolta in poporu sentimentele de datorie si de drepturi, si intretínu emulatiunea generatiuniloru. Dara precum aniversarele triste nu trebuie se destepete in poporu idei de resbunare, ci de mai mare intieptiune de staruintia, totu astfelu aniversariile glorióse nu trebuie se destepete in sufletele cetateniloru idei de mandria ce s'aru traduce printr'o perniciosá ingamfare, ci idei de iubire si de devotamentu càtra patrie si de recunoscintia pentru cei cari au lucratu la seversirea faptelor celor bune cari insuffla noveloru generatiuni dorintia d'a mari si intari mostenirea ce-au priimitu.

Solemnitatea de ieri a fostu insemnata prin impartirea drapelorulu la nouele regimente si prin unu actu de recunoscintia càtra Augusta sora de Caritate, care, in timpulu resbelului s'a devotatu la missiune, atátu de nobila, cea mai nobila intre tóte, pentru femei in asemenea timpuri, aceea d'a ingriji de sórtea ranitorulu.

Sociele oficiariloru nu poteau alege o aniversara mai nemerita pentru a areta Suveranei Romaniloru recunoscintia lor, a armatei, a tiei intregi pentru aceea care, cá o adeverata Dómna, a luat uiniativ'a acestei misicari de caritate ce a luat uini unu asia mare aventu in tíera si care a afirmatu, odata mai multu, càtu de nobilu este sufletulu Romanulu.

Diu'a candu se serba caderei Plevnei, erá in adeveru diu'a in care trebuie se se incoronedie si iubirea, si nobila si bine-facetórea missiune a femei in persóna Dómnei Romaniloru, in numele vitejei armate care, cu eroismu luptase in giurulu si in fati'a acelei cetati.

De diminétia stradele principale ale orasiulu incepusera a se inpodobi cu stéguri.

Bulevardulu dela calea Victoriei pàna la Efori'a Spitaleloru erá inpodobitu cu stéguri care falaiu supt unu ceru seninu. Pe piétia, dinaitea statuei lui Mihai Vitézu, s'a radicatu unu cortu-pavilionu pentru AA. LL. RR. Domnulu si Dómna. La pólele statuei s'au gramaditu arme in grupe fórté elegante, din mijloculu carora se radicá o femeia — Romani'a séu Biruinti'a, Resboiulu séu Pacea.

In drépta si in stanga scarei principale a universitatii s'au infintiatu doue logi pentru corpulu diplomaticu si corpurile legiuitóre. Vestibululu Palatulu e inpodobitu cu multu gustu, precum si scar'a pàna la sola unde s'a depusu statua pe care sociele oficiariloru din armata romana o ofera A. S. R. Dómna, precum acum unu anu oficiarii armatei au oferitu o sabia A. S. R. Domnulu. Pe la 12 óre, bulevardulu éra plinu de lume. La óra 1 sosira MM. LL. RR. Domnitorulu calare si urmatu de statulu seu maioru si unu escadronu de gendarmi; Dómna in trasura à la Daumont. Pe totu drumulu dela Palatu pàna la Universitate, publiculu aclamá pe MM. LL. si regimintele care veniau in urm'a Loru.

Dupa bine-cuventarea religiósá a drapelorulu, M. S. R. Domnulu inparti drapelele fiacarui colonelu.

Acésta ceremonie terminata MM. LL. RR. strabatura Bulevardulu si se dusera la Universitate unde éra espusu frumosulu grupu de marmora pe care sociele oficiariloru ilu ofereau M. S. R. Dómna.

Ací Dómna Cernatu in numele Dómneloru cari oferira statu'a, rosti urmatóriele discursu.

„Maria Ta!

„Sociele oficiariloru, interprete credintióse ale simtiemintelorulu totororulu femeiloru romane, depunu cu respectu si iubire acestu omagiu de recunoscintia la piciórele M. T. R. care, cá o mama doiósa, Ai alinatu dorerile fiiloru, fratiloru si soçiloru nostri cadiuti in lupta pentru independenti'a tiei.

„Se traiesci M. T. Regala!

„Se traiesca M. S. R. Domnitorulu, Carolu I, ani multi si fericiti pentru prosperitatea si glori'a Romaniei.“

A. S. R. Dómna Romaniloru, adancu miscata respunse prin urmatóriele discursu si publiculu intregu aplaudá cu entusiasmu nu numai nobilele si romanesile simtieminte ce esiau din ànim'a Dómnei, dara si pronunçi'a cuvintelorulu cari esiau dint'o gura cu totulu romanésca.

„Cuvintele sunt prea slabe, cá se ve spunu càtu sunt de adancu misicata la privirea unui daru, insufletitu de o iubire atátu de adeverata si atátu de calda.

„Sunt indoitu misicata prin amintirea timpulu in care ànimele nóstre, ànimele soçilorulu, ale mameilorulu, ale surorilorulu ostenilorulu tremurau de spaima si de dorere.

„Acestu daru este monumentulu suferintelorulu, care ne-au apropiatu, care ne-au unitu, care au facutu din noi tóte nisce surori nedespártite. Acestu chipu sapatu in marmura, nu me aréta numai pe mine, ci pe tóte câte ati facutu aceleasi sacrificie, pe tóte câte ati adusu aceeasi iubire; cá-ci actiunea mea singuratica aru fi fostu prea neinsemnata, daca nu amu fi lucratu tóte, cá si cum amu fi fostu numai una singura, la acelasiu lucru si cu acelasiu cugetu.

„Fia acestu daru monumentulu totororulu femeilorulu romane, care cá si eroii nostrii, si'au facutu datori'a lorulu càtra tíera.

„Ferésca Dumnedieu cá vre unu nou resboiu se vie asupra holdelorulu nóstre, si se zadarnicésca munc'a si bine-facerile pacii.

„Dara daca timpuri de noue incercari aru veni, atunci sunt incredintiata, cá ne vomu indeplini inca mai bine datoriile nóstre, intarite cum suntemu astadi, prin esperienti'a dobandita.

„Inca odata, ve multiamescu, iubiteloru mele surori, pentru acésta dovéda viua a dragostei si a increderei, cu care m'ati norocitu.

„Me bucuru din sufletu, cá generatiunile viitóre voru vedea in marmura, cum femeile romane au onoratu si au iubit u pe Dómna Lorulu.“

MM. LL. RR. se retraseru si se intórseru in Palatu cu suit'a Domnésca, in aceeasi ordine cum veniseru, si aclamate la plecure, cá si la venire, in totu lungulu drumulu pàna la Palatu.

Dupa plecarea MM. LL. RR., publiculu navalu in sal'a unde erá espusu grupulu de marmura si nu fu de càtu o voce spre a admira acésta lucrare de arta si de ànima, care speramu cá va remanea espusa mai multe dile, pentru cá astfelu toti se o póta vedea.

Cu ocasiunea dilei de ieri, M. S. R. Domnulu a datu urmatóriele ordinu de di pe armata:

Inaltu ordinu de di.

Diu'a de astadi este o data pururea nestérsa in istori'a nóstra. Ea a incununatu stégulu romanu cu laurii nemurirei, si a resplatitu viteji'a vóstra prin independenti'a Romaniei.

Am alesu dara acésta mare di, cá se consacru corpurile din nou formate, incredintiandu, onórei, curagiulu si devotamentulu lorulu, santulu simbolu alu Patriei, pe care fratii vostrii 'lu au purtatu cu atàta gloria pe campulu de resbelu.

Frații de sange si de ànima, amu incredere cá veti sci a calca pe urmele eroilorulu, cari l'au botezatu cu sangele lorulu, personificandu intr'ensulu, cá si densii, onorea, viueti'a si datori'a vóstra càtra Patria.

Se traiesca Romani'a!

Se traiesca armat'a!

Datu in Bucuresci, la 28 Nov. 1880.

Carol.

Sciri de afaceri comerciale esterne.

Ocupandu-ne alta-data de numerósele cause ale dissensiunilorulu dintre gubernulu centrale austro-ungurescu de una, dintre Romani'a si Serbi'a de alta parte, amu veditu intre altele, cá tractatele de comérciu si mai virtosu tarifele de vama asia precum se afla acelea inchiaiete si mai virtosu precum se aplica in praxe, provóca pe fia-care di de ambele parti reclamatiuni nenumerate, de pe la tóte vamile si cu atátu mai multu din partea piatelorulu comerciale, cá Brasiovu, Simlinu, Cernauti, Buda-

pest'a si altele, cum si din partea acelorulu puçine camere comerciale si industriale, care facu onóre numelui ce pórtá, adeca apara interesele comérciului si ale industriei din patri'a lorulu, prin urmare si ale agriculturii si economiei de vite, pe càtu timpulu cele mai inportante ramuri de comérciu ale acestorulu tieri sunt produsele agricole si vitele. Daca inse camer'a comerciala din Brasiovu reclama fórté desu asupra chicanelorulu la care sunt espusi comérciantii la vamile Romaniei, apoi se pare cá chicanele unguerescu dela Orsiov'a le tínu acestora cumpan'a la tóte.

Zollkrieg-resboiu de duane, resboiu de vami, de tarife; le-amu potea dice mai bine resboiu comérciale. Acestu modu de a se persecutá si sugrumá popórale este vechiu, milenariu, cá si comérciulu. Se pare inse cá in epoc'a nóstra acésta specie de resboiu ia unu caracteru din cele mai periculóse, ceea ce se si póte esplicá din natur'a lucrului. Omulu este omu, candu e vorb'a de castigu séu dauna, cei mai multi nu voru se scia nici de legaturile sangelui. „Candu e vorb'a de bani, némtiulu nu vrea se scia de complimente.“ De càtiva ani incóce Austro-Ungari'a se lauda mereu cu relatiunile cele mai amicabile, in care ar stá cu Germani'a; dara de câte-ori se iau la vorba pentru tarifele de vami, pare cá'i 'iai intiépa cu feru arsu; fia-care se tine asupritu de càtra celalaltu si nici de cum nu se potu invói. Firescu cá nu; pentru-cá Germani'a cere castiguri numai pentru miliónele sale de proletari, cá se nu'i sara in capu, se nu faca mane poimane o revolutiune socialistica din cele mai fioróse; éra Austriei ii dice mereu: tràmite'ti tu pe proletarii tei la popórale semibarbare din Orientu, la valachi, bulgari, serbi, turci, arnauti, greci; éca'ti Dunarea, cali ferate, marea adriatica; esi din strimtórea in care te affi, dara nu veni se ceri dela mine, care nici eu nu am ce se dau proletarilorulu mei golani, de si trecu pe fia-care anu câte 60—70 de mii preste marea atlantica.

In anulu ce trece, dissensiunea cea mai mare a fostu din caus'a comérciului cu rimatorii. Cá se'si faca si economii nostrii o idee despre inportanti'a acelu comérciu, reproducemu dupa „Monitoriulu oficiale“ din Bucuresci:

Estractu dupa raportulu comércialu alu d-lui Eug. Voinescu, consulu generalu din Buda-Pest'a, càtra ministeriulu de esterne.

Comerciulu cu rimatorii.

Estragemu urmatóriele date interesante dintr'unu raportu alu consulatulu generalu romanu din Buda-Pest'a, càtra ministeriulu afacerilorulu straine, asupra comérciului cu rimatorii, din Buda-Pest'a si Steinbruch, lãnga Pest'a, piati'a principala a acestui comérciu din Ungari'a:

Bãlciiulu animalelorulu ingrasiate principalmente in Ungari'a, este statornicitu in Steinbruch, lãnga Buda-Pest'a, unde Austri'a, Bohemi'a, Saxoni'a, Prussi'a si sudulu Germaniei isi facu cumperaturile lorulu.

Numerulu totalu alu rimatorilorulu adusi la Steinbruch in anulu 1878, se urca la 456,070 de rimatori, reprezentandu o valóre de florini 22,587,500. Romani'a a participatu la acestu comérciu insemnatu cu 43,060 de rimatori a 40 fl. unulu, reprezentandu o valóre de 1,722,500 de florini; éra Serbi'a cu 77,090 rimatori adusi cu drumulu de feru si cu 7100 rimatori adusi pe Dunare, a 45 florini unulu, reprezentandu o valóre totala de 3,788,500 florini. Restulu éra de provenintia din Ungari'a si Transilvani'a, si se plateau, rimatorii grasi cu 55—56 florini si cei slabi cu 25 florini.

Dintr'o tabela intocmita pe luni, vedemu cá inportulu celu mai mare alu rimatorilorulu din Romani'a a avutu locu in lunele de tórna si de érna, si mai cu osebite in lun'a Octobre; éra din Serbi'a mai cu séma in lunele de érna si de primavéra.

In anulu 1879, exportulu rimatorilorulu din Romani'a pe la Steinbruch a fostu aprópe indoitu, cá-ci se urca la 79,070 de rimatori, reprezentandu o valóre de 2,609,310 florini. Pretiulu inse a fostu cu multu mai redus, cá-ci nu se urcá de càtu la 33 fl., pe candu cei din Serbi'a se plateau 34 si cei din Ungari'a 35 florini.

Caus'a acestei mari depretiare se atribue in parte numerului mare de rimatori inportati din Romani'a si Serbi'a si mai cu deosebire modulu de ingrasiare defectuosu cu jiru si cu ghinda, care se practica la noi si in Serbi'a. (Monitorulu.)

Stricatiunea alcoholului.

Inca la anulu 1878 a publicatu protomediculu Dr. A. Baer la Berlinu opulu seu interessantu, sub titlulu: „Alcoholismulu, latirea lui si influenti'a lui asupra organismulu individualu si sociale, precum si mijlócele de a'lu sterpi.“ Originalulu, dupa cum ilu reproduce fói'a periodica germana „Blätter für Gefãngnissskunde“, aparuta in fasciculu sub redactiunea lui Gustavu Ekert la Heidelberg 1880 fasc. 2, tom. I la pag. 129—140, — este acesta: „Der Alkoholismus, seine Verbreitung und seine Wirkung auf den individuellen und sozialen Organismus, so wie die Mittel ihn zu bekãmpfen“ von Dr. A. Baer kónigl. Sanitätsrath und Oberarzt an dem Strafgefãngnis Plötzensee bei Berlin.“ (Se estinde pe 8 + 621 pag. Editur'a lui Augustu Kirschwald 1878.)

Relele nenumerate, câte ne arata trist'a esperientia că provinu din betia, sunt insirate in acestu opu in evidenta atâtu de mare, in cătu de si provedinti'a nu m-ar fi destinatu terenulu, pe care de 12 ani mi se dă necurmatu ocaziune a me convinge despre adeverulu, că beti'a este isvorulu toturor peccatorulu si causa nedisputabile atâtu a miseriei materialu, cătu si sufetesci; factorulu principale care impinge spre crime, din acestu opu, respective si numai din reproducerea lui sinoptica in fôia citata, m'am simtitu indemnatu a'mi intrerumpe continuele ocupatiuni diurne si oficiose si a atinge in câteva liniamente si in „Observatoriulu“ reproducerea din fôia citata cu atâtu mai virtosu, că acêsta fôia nu'si pregeta a se ocupâ mai desu de chestiuni interesante, care au a face de a dreptulu cu starea poporulu, cu vieti'a lui, plina de calamitati, cu orbi'a in care totu mai este tinutu spre peirea lui.

Timpulu si ocupatiunile nu'mi permisera a me estinde mai pe largu in materia; cele infrate aci sunt numai unu estrasu scurtu din reproducerea opulu in fôia amintita germana; éra la observatiunile ce s'aru potea face relative la unele tесе ale autorulu, unde elu de es. că némtiu, berea nu o condamna cu totulu, si unde e afirmatiunea despre sinuciderea din betia, ceea ce la poporulu romanu nu prea are locu, speru că se voru afâ barbati de specialitate, cari se mediteie despre ele. — Aci lasu se urmedie reproducerea pe scurtu:

Alcoholismulu.

Introducerea. Usulu alcoholiceloru diferite, precum le presenta natur'a si maestria, se afla latitu la tôte poporale de sub diferitele clime si in diferite graduri de cultura, si elu se pare a fi asia de vechiu, pe cătu de vechiu e si genulu umanu. Usulu lui inse difere, incependu dela struguri pâna la miere (Mel, din care se face medulu). De aci inse nu se pôte deduce, că alcoholicele aru fi destinate de natura, că se fia mijloc nutritorie; ci ele sunt destinate a fi mai multu numai că mijloc de luxu, — mijloc de gustatu, de placere, de licaritu (Genusmittel). — Chiaru si candu nu se va negâ usulu loru că atari, totusi gustarea loru preste mesura din timpulu modernu nu stâ in proportiune cu recerintele fiziologice, cu pretestulu de a inviosâ si alungâ grijile; că-ci astadi in unele tieri usulu alcoholiceloru e latitu in realitate, in class'a laboratoriloru intru atâta, in cătu se pôte dice că este patima, bôla universală de betia a poporulu (Volkstrunksucht). Prin betia s'au infiptu rane afunde, fizice si morali, nevindecabili in prosperitatea intregiloru natii. Demoralisarea, nenumeratele crime, confusiunea mintiei, stupiditatea si altele, cari duc pâna la sinucidere, sunt tôte urmarile acestui reu.

Partea I. Arata mai ântaiu efectele alcoholulu asupra organismulu individualu, apoi influinti'a fiziologica si pathologica asupra organismulu. De aci se cunoște apriatu intoxicatiunea (inveninarea) acuta si grabitoare de mörte prin alcoholu si alcoholismulu chronicu, cari producu nu numai schimbarile de mörte, intoxicatiune de alcoholu si cele insemnate asupra sistemulu de nervi si asupra creriloru, ci pe bas'a probeloru scientifice se combate si infrange inca fals'a parere, prejudetiulu stricatosu, că si cum beuturile spirituose aru potea servi de mijloc nutritorie; ba precum arata probele neresturnate, nici nu scutescu in contra frigului, nici inbunatatescu nutrementulu, nici nu intarescu corpulu pentru labóre. Ele sunt numai unu mijlocu irritatoriu, carele ajuta numai pe unu timpu scurtu a luptâ cu ostenele si cu frigulu; éra in cătu se justifica la prea marea incordare de lucru si la aplicarea braçialoru, acêsta justificare e numai relativa. Mai cu temeiu se justifica ele si se considera de mare pretiu la vindecare si leuire de morbi, unde alcoholulu că mijlocu

irritatoriu si „stimulans“ pune in misicere activitatea âniei, inse si in acele casuri beutur'a alcoholica data in dose mari, in locu de a folosî, pôte mai multu strica. Totu in partea I discuta apoi auctorulu despre usitatele forme ale beuturilor spirituose si sub diferitele numiri de „vinarsu, vinu, bere etc., arata falsificatiunea loru si influinti'a asupra organismulu. Numai la bere i se dâ in cătuva rola, spre a impedećă indirecte beutur'a si lă-tirea vinarsulu. (Va urmâ.)

Sciri diverse.

— (Junimea romana din Buda-Pest'a pentru sporirea fondulu societati „Petru Maiorulu“) va arangiâ unu balu si in carnevalulu acesta. Societatea dispune de unu fondu de 2000 fl., care s'a adunatu mai numai din venitele baluriloru din anii din urma, si care ar trebui redicatu celu puçinu la 6—8 mii de fl. pentru că spesele localitati se pôte fi solvite, si asia esistentia societati se pôte fi ascurata. Junimea romana se inmultiesce totu mai tare pe fia-care anu la universitatea din Pest'a si Clusiu, si asia esistentia societatorulu ei de lectura este de unu interessu mare, mai virtosu că aici se intelnescu multi studenti romani veniti dela gimnasia straine, cari abia sciu vorbi si scrie romanesce, si cari profităia multu in privinti'a limbei romanesci. — Ve rogu, d. Redactoru, a sprigini in diurnalulu D-vôstra tendentiele junimei. — Alu D-v. J. Dragosiu.

Budu-Pest'a, muzeum-körut 10 sz., 30 ajtó. 12 Decembre 1880.

— (Concursu literariu.) Câteva dame romane ni-au pusu la dispositiune 150 franci in auru, descoperindu-ne vointia de-a contribui si din parte-le dupa poptintia la incuragiarea si aventarea literaturii belletristice romane.

Voindu a implini acêsta dorintia a gentileloru contribuente, din acêsta suma am formatu unu premiu de 100 — si altulu de 50 franci in auru, la cari prin acêstea si escriemu concursu publicu.

Premiulu de 100 franci este destinat pentru cea mai buna novela originala, éra celu de 50 franci pentru cea mai buna poesia — ambele publicande in „Amiculu familiei.“

Novel'a se dea celu puçinu o còla in tipariu si se fia scrisa intr'unu stilu usioru si limbao curat.

Poesi'a pôte fi de orice soi, marime si coprinsu.

Novelele si poesiile cari voru tractâ vreo schitia din istoria nôstra nationala — caeteris paribus — voru fi preferite.

Terminulu concursulu se defige pre 16/28 Febr. 1881, — candu ambe premiale se voru adjudecâ, prin una comisiune de 5 insi, celoru mai bune operate concursuali, chiaru si daca acelea voru fi si numai de o valóre literaria relativa. Langa operatulu scrisu cu mana straina si provediutu cu ôre-care devisa, se se alature una epistola, sigilata cu sigilu strainu, portandu din afara devis'a operatulu, scrisa totu cu mana straina, éra din lontru numele auctorulu.

A se adressâ in Gherl'a (Szamosújvár) la Administratiunea diuariulu „Amiculu Familiei.“

Preturile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

10 Decembre st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa calitate	1 hectolitr	fl. 7.20—8.20
Grâu, amestecat	1 „	„ 5.70—6.70
Secara	1 „	„ 5.60—6.—
Papusiu	1 „	„ 3.—3.40
Ordiu	1 „	„ 4.10—4.50
Ovesu	1 „	„ 2.—2.40
Cartofi	1 „	„ 1.60—2.—
Mazare	1 hectolitr	fl. 9.—10.—
Linte	1 „	„ 11.—12.—
Fasole	1 „	„ 5.—5.50
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	„ 30.—34.—
Utura (unsore topita)	50 „	„ 36.—40
Carne de vita	1 „	„ 44—46
Oua 10 de	„	„ —25

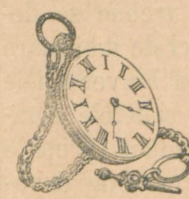
Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

12 Dec. (30 Nov.) 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 convertite cu 6%	l. 85.3/4 b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„ 108.—
Obligatiuni dominiali cu 8%	„ 105.—
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„ 101.—
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 94.1/4
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„ 101.1/2
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 55.—
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„ 99.40
Prioritati cu 8%	„ —
Actiunile banței Romani'a din 1869	„ 315.—
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„ 210.—
Romani'a, compania de ascur., din 1875 cu 8% act. (200 l.) platitu 100	„ 72.—
Rent'a romana din 1875	„ 77.—
Diverse:	
Argintu contra auru	7%
Bilete hipotecarie	1%
Florini val. austriaca	2.15

(41)

15—24

Numai odata

se ofere ocaziune asia de favorabila, de a procura unu orologiu escelentu, cu jumetate pretiulu.

DESFACERE grandioasa.

Raporturile politice, care s'au ivitu in intregu continentulu Europei, n'au lasatu neatinsa si Elveti'a. Consecenti'a a fostu emigrarea lucratoriloru in masse, care a periclitatu esistentia fabriceloru. Si fabric'a reprezentata de noi, care e cea dintai si cea mai insemnata fabrica de orolôge, a inchisu de o cam data fabricarea sa, incredintandu-ne pe noi cu vendiarea fabricatorulu sale. Aceste asia numitele **orolôge-de-buzunariu-Washington**, sunt cele mai bune de pe lume, sunt forte elegantu gravurate si infrumusetate si lucrate dupa sistem'a americana. Tôte orolôgele sunt repassate (esaminate) pe secunda si garantamu pentru fiecare 5 ani.

Câ dovada a garantiei sigure si a soliditatii celei mai severe, ne obligamu prin acêsta in publicu, că suntemu gata a reprimi si schimba fiecare orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu, fara cheie de intorsu la tórta, cu mantela de cristalu, regulate cu acuratetia estrordinara pe secunda; afara de acêsta aurite prin electrogalvanismu nou, dinpreuna cu lantiu si medalionu etc., pretiulu de mai inainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unulu.
1000 **ancore esemplarie de lucsu** din nicol-argintu, pe 15 rubinuri cu cadranuri in emailu, aretatoru de secunde, sticla lata de cristalu, mai inainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unulu, tôte repassate pe secunda.
1000 **orolôge-cilindre** infrumusetate in capsula de nicol-argintu, cu sticla lata de cristalu, pe 8 rubinuri forte finu repassate, dinpreuna cu lantiu, medalionu si cutie de catifea, mai inainte fl. 15, acum numai fl. 5.60 unulu.
1000 orolôge **ancore de argintu** veritabilu de 13 loti, **probatu de oficiulu monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afara de acêsta aurite prin electricitate, forte finu regulate. **Orolôgele au costatu mai inainte fl. 27 acum numai fl. 11.10 unulu.**

1000 **orolôge remontoire-Washington de buzunariu**, din argintu greu si veritabilu de 13 loti, probatu la oficiulu c. r. de punctiare, pe langa garantia severa, repassate pe secunda, cu mecanismu de nicol asia, încâtu orolôgele aceste n'au nici candu lipsa de reparatura. **Orolôgele aceste au costatu mai inainte fl. 35 si astadi se capeta cu pretiulu fabulosu de estinu numai cu fl. 16.** Afara de acêsta langa fiecare orologiu se da gratuitu unu lantiu, medalionu si cutie de catifea.

1000 **orolôge pentru dómne**, de auru veritabilu, cu 10 rubinuri, mai inainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.

1000 **orolôge remontoire de auru** veritabilu pentru domni sau dómne, mai inainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **orolôge de parete** cu incuadratura de emailulu celu mai finu si cu mecanismu de sunatu, mai inainte cu 6 acum cu fl. 3.75 unulu repassatu.

650 **orolôge desteptatôre**, cu aparatu de larma, forte finu regulate, aplicabile si cá orolôge pe masa de scrisu, mai inainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru forte finu de sculptura in casulii inalte gotice de lemn, de intorsu in fiecare a opt'a di, regulate finu pe secunda, forte frumôse si imposante; de ôre-ce unu astfelu de orologiu si in 20 de ani mai are pretiu indoitu, se nu lipsesca astfelu de orologiu din nici o familia, mai cu sama pentru că astfelu de piesa de cabinetu este decoru in fiecare locuintia. Orolôgele aceste costau mai inainte fl. 35, acum numai fabulosulu pretiu exceptionalu de estinu de fl. 15.75 unulu.

Comandandu cine-va orolôge pendule, are se adauge si o arvuna.

Adress'a:

Desfacere de orolôge

Fabriciei de orolôge Fromm.
Vien'a, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**

Auditi, vedeti si mirati-ve!

Marfurile de argintu Britania, primite dela o massa concursuala a unei mari Fabricie de argintu Britania, devenite falita, se dau cu ori ce pretiu, sau mai bine disu gratuitu.

Trimitiendu fl. 7. — in bani gata sau cu rambursa ori cine primesce urmatôrele 50 obiecte cu a patra parte din valoarea reala, si adeca:

Bucati	6	Cutite de masa	escelente, manunchiu de argintu Britania, cu cutitari adeverat englesesci	} Tôte obiecte au costatu mai inainte 25 floreni si costa acum numai floreni 7.
"	6	Furcutie de cele mai fine,	argintu Britania, dintr'o bucata.	
"	6	Linguri de mancare	de argintu Britania, grele si massive.	
"	12	Linguritie de cafea	de argintu Britania, de cea mai buna calitate.	
"	6	sustitôre de cutite	de argintu Britania, de cea mai buna calitate.	
"	1	lingura mare de lapte	de argintu Britania, massiva	
"	1	lingura mare de supa	de argintu Britania, grea.	
"	9	Tave de prezentatu,	ciselate forte finu.	
"	2	sfnescice de masa de salonu	Britania pline de efectu.	
"	1	corfa de pâne	massiva de argintu Britania.	

Tôte 50 obiecte sunt fabricate din celu mai finu si celu mai solidu argintu Britania, care este uniculu metalu ce ce exista pe lume, care in veci remane albu si nu se pôte deosebi de argintulu adeveratu nici dupa o folosire de 30 ani; **pentru acêsta garantăia.**

Afara de aceste mai sunt:

18	cutite, furcutie si linguri	de argintu Britania, câte 6 bucati tôte 18 la olalta fl. 3.75.
6	linguri mici de cafea	de argintu Britania, mai inainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60
1	lingura de supa	" " " " " " " " 3.— " " " " 1.—
1	lingura de lapte	" " " " " " " " 1.50 " " " " —.50
6	tave	" " " " " " " " 5.— " " " " 1.50
6	sustitôre de cutite	" " " " " " " " 4.50 " " " " 1.50
1	cutiea de zăchuru	" " " " " " " " 4.— " " " " 1.20
1	pareche sfesnice	mai mari de " " " " " " " " 2.— si fl. 3.—
1	clopotielu de masa	de argintu Britania mai inainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.60
1	pabaru de oua	" " " " " " " " —.60 " " " " —.30
1	pipernitia si salacitia	" " " " " " " " 2.50 " " " " —.75
1	Carafine pentru otietu si uleiu,	de argintu Britania mai numai fl. 3.50 si fl. 4.50
1	uncalta de focu	grea de pusu pe masa, mai inainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.95.

Cane de cafea si tea à fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchuru à cr. 35, 50, 80, fl. 1; cutii de zăchuru à 2.80; presaratoriu de zăchuru à cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1; carafine de otietu si uleiu à fl. 2, 4; cutii de untu à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.— inca si alti articuli nenumerati.

Câ dovada, că anuciulu meu

nu este insielatoria,

(40) 15—24

me deobligu prin acêsta in publicu, dacă marfa nu convine, a o rentôre: fără nici o greutate. Indreptu la epistolele de multiamita ce mi-au venitu, si pe cari imi voiu permite ale publica successivu. — Cine dorește deci a primi pe banii sei o marfa buna si solida si nu lapedatura, se se adressedie numai cătra

A. Fraiss,
Vien'a, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatulu arhiepiscopescu.